

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díj:

Négyhasábos petit sorért
egyszeri hirdetésnél 5 kr,
háromszoriánál 4 kr, több-
szörinél vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámítás.
Egyes szám ára
15 kr.

Megjelen

minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
6 ft, fél évre 3 ft,
három hónapra 1 ft. 80 kr.
Szerkesztő és ki-
adóhivatal a pincze-
utczai **Cranak-ház**
ban.

Debreczeni Inség-bazár.

Midőn tegnap a haza fővárosában Pesten Shakespeare a nagy költő születésének háromszázadik évfordulati napja képeze ünnepélyt, ugyanazon időben városunkban szintén jelentékeny napra viradánk.

Az inség-bazár megnyitásának napja volt ez, melynek eszméje Szabolcs megye lelkes hölgyeinél szálemlett meg s Debreczen leányainál is eleven viszhangra lelvén, közös erővel és bámulatos gyorsasággal s ritka csinnal oly tárlat röglönöztetett, mely a belépőt a legkellemesebben lepte meg.

Tegnap délelőtt 10 órakor nyitattott meg a diszes áru-csarnok, Molnár Sámuelné asszony város ház alatti tágas boltjában, mely a szent célra, díj nélkül engedtetett át. A bazár árusnői gyönyörű csoportozatot nyujtanak, kik minden belépőt s vevőt megnyerő finom előzékenységgel fogadnak.

Tegnap délelőtt 10 órakor nyitattott meg a diszes áru-csarnok, Molnár Sámuelné asszony város ház alatti tágas boltjában, mely a szent célra, díj nélkül engedtetett át. A bazár árusnői gyönyörű csoportozatot nyujtanak, kik minden belépőt s vevőt megnyerő finom előzékenységgel fogadnak.

A pézstárnál idősb Bónis Sámuelné és Kállay Ödönné urhölgyek ülnek. A korcsmárosnők szerepét Kállay Ákosné és Kállay Terézia urhölgyek vállalják el, kik izletes sonkával sat. s különféle izletes italokkal kedveskednek. A finom illatos szivarokat s a pipa-készleteket Gencsy Ferenczné s Becskó Coleszta urhölgyek nyujtják. A nórimbergi diszműtárgyakat Simonffy Sámuelné s Bónis Mária urhölgyek adják. Divatzikkek Veres Lászlóné és gr. Vay Hona urhölgyeknél kaphatók. A könyv-árusnők: Helsingerné, Elek Matild és Farkas Irma urhölgyek, kik az olvasni szeretőknek a szellemi tápszerek bő tárházát nyitják meg. — Az atyák és mamáknak figyelmébe ajánljuk azon gyermekjátékiállítás, melyet Popper Alajosné és Kohn Czeccilia urhölgyek kezelnek. Aki az édességek kedvelője, egyenesen a cukrászdához tartson, hol Rieckl Antalné és Okolicsányi Etelka urhölgyek nyujtják a cukorkomókat. A fűszerféléket Kraynik Ödönné, Losonczy Mária és Láner Olga urhölgyek szolgáltatják ki.

Ime elsorolók személyenkint azon lelkes honleányok neveit, kik e bazárban árusnőként vállalkoztak.

Jövő alkalommal bővebben értesítjük az olvasót ez érdekes tárlat kedves élményei s eredménye felől. Most csupán annyit tudatunk még a közönséggel, hogy e bazár még csak ma és holnap lezár nyitva, reggeli 10 órától, déli 1 óráig s délutáni 3 órától esti 6 óráig. Tekintve az ügy szentségét, — mely szerint a tiszta jövedelem a szabolcsi és debreczeni inségek javára fordítatik: nem lehet kétszögünk, hogy a bazárnak számos látogatója leend.

Belépti jegyek a pézstárnál 50 kr-ával válthatók.

Most pedig mondjunk

„Hangos éljent szép hazánk
Szébb leányainak;
Kik főnebben érezni
Megtanultanak.
Kiknek tiszta lelkiükön
Mint egy istenség,
Szépre jóra gyuladó
Szellemszakra ég.“

Pest, april 14-kén.

Tisztelt Szerkesztőség!

A nagylétai uradalom megvétele és ismét eladása a „Banque de credit foncier et industriel“ utján többféle mendemondákra és félremagyarázásokra ad alkalmat, melyek felderítésére veszem kezemhez tollamat.

A „Banque de credit foncier et industriel“ üzletéről általában és különösen a nagylétai műveltekről fogok szólan tartózkodás nélkül.

A bank legfőbb üzlete fekvő jószágot venni, azt készpénzzel kifizetni és a lehető legkisebb részletektől, — fel az egész birtok egydarabban tulajdonság — ismét eladni, olyformán, hogy a vevők vagy készpénzben, vagy 3 év alatt egyenlő hat részletben — a még hátralévő rész egyszerű kamatoztatása mellett — vagy husz, avagy negyvenévi törlesztéssel fizessék le tartozásukat. A vevő szabadon választhatja a fizetés módját aszerint, amint az körülményeinek és vagyoni állásának leginkább megfelel. A vevő előtt tehát tudva van: „mennyiért veszi meg földjét? mert a banknak mindegy, bármely fizetési módot vállalja az illető magára.“ A föld ára tehát az, amennyiért azt készpénzben meg lehet venni. — A fizetés félelmi szakaszokban — utólagosan — történik, úgyhogy már a megvett föld terményeiből kerül ki az évi járuléknak nagyrésze.

Hogy ezen, készpénzzel nem bíró vevőknek nyujtott előnyökért, a bank nyereséget vesz, az természetes; de a nyereség korántsem oly nagy, mint azt egy némelyek hirdetik s nagyrészt az üzlet *kérelmes biztosítására s a végrehajtás tetemes költségeinek fedezésére szolgál.

Olesó-e vagy drága a föld, a körülményektől függ. A bank, ha olesón veszi, olesón — ha drágán — drágán adja a földet; de tulajdonosokat nem vehet soha, mert hiszen előre tudakozódik: mi a helyi viszonyoknak megfelelő rendes ár, amelyért el is lehetne adni a földet ismét? mert hiszen a banknak nem szándoka földet birni; közbajnárokként szerepel egyedül; ha valamely birtok nem vehető meg ol'áron, hogy azt a bank alapszabályainak értelmében ismét eladhassa, akkor inkább meg sem veszi, mert a drágán eladott föld mellett csak pört és patvarkodást halmozna magára elé, míg ha a vevők jutányosan vehetik a birtokot, bizvaszt rendszeren fognak fizetni és nem kezkeztetik az igen szigorú szerződés káros következményeit. — Világos, hogy a banknak nem lehet érdeke ezer meg ezer pört vinni és executiót hajtani végre, erről szólan sem kellene; — mert ha az első vevők (többnyire helybeliek, vagy akiknek kezük ügyében esik az eladó birtok) nem bírták meg a fizetési feltételek teljesítését, vajjon ki jöhetne utánuk, aki ezt megbírná? egy szóval: a bank érdekében áll solvens vevőket találni. — Ahol ez nem történik volna így, ott az illetők nem a bank érdekében, nem utasításai szerint cselekedtek.

Már most megtörténvén a vétel, a bank egyszerűen a vétel árához adja meghatározott nyereségyét s a birtokrészek különböző kelendősege szerint osztja azt fel — mint az okos kereskedőkhöz illő. A bank, mivel valódi értéket fizet — aranyat, ezüstöt — valódi értékért „földért“, csak ismét valódi értékért adhat tul ezen, azaz ismét ércpénzért; vagyis: a pénzjegyeket perczenyi értékükben fogadja el, melyet ismét a világpiacon árfolyama határoz meg.

A nagylétai vétel akkor történt meg, midőn az ezüstnek 120% árfolyama volt és mindazok, kik még a hónap folyamára jelentkeznek vevőkül, részesülnek a 120% ezüst árfolyam előnyében, bár az már 115—116-ra szállott alá; májustól kezdve az akkori árfolyam fog majd irányul szolgálai. — Ezt következőleg kell érteni; az, ki p. o. annyit vesz, hogy félelvi törlesztési járuléka 265 frót tenne bankjegyekben, az nem tartozik 265 fróttal félévénkint, hanem csak: 120 (ft. b. j.): 100 (ft. ezüsthöz) = 265 (ft. b. j.): X-hez; X=220 ft. 83 1/3 k. ezüstben; fizet tehát 265 frót akkor, midőn a fizetés határnapján az ezüst árfolyama 120-on áll, kevesebbet valahányszor leebb áll az árfolyam 120-nál, többet ha az magasabb; p. o. 110% ezüst árfolyam mellett: 110: 100=X=220, 83 1/3; X=242 ft. — 91 1/3 krajczár bankjegy; vagy pedig az ellenkező esetben, ha az ezüst 130% állana 130: 100=X=220 ft. 83 1/3; X=287 ft 8 kr. — De miután tény az, hogy az ezüst árfolyamának emelkedésével a termények ára — ha bár lassabban is — emelkedik; vagyis, mindennapiasban monva: akkor van a gyapjúnak, bornak, búzáknak ára, ha magas az agió, a gazda emberre nézve ezen ingadozás korántsem oly veszélyes mint első perczben mutatkozik. Tény az, hogy a közel mult 16 évben az ezüst árfolyama sokkal többet állott 20% aól mint afelett; és az is bizvaszt előttünk áll, hogy 20, vagy 40 évig illetően financiaiális állapot fen nem tartható, hanem valami uton módon a valuta értékének fixirozása meg fog történni. Tagadhatlan tény az is, hogy a föld értéke évről évre emelkedik, s aki 20—25 évvel ezelőtt okos körültekintéssel vett birtokot, jelenleg kétszeres értéket bír.

A nagylétai birtoknak azon része, melyet osztályozás nélkül el lehetett adni, már is elkelt (értékre több felénél), a még hátralévő részen most eszközöltetik a dűlőkre és szakaszokra osztás; 200 holdas szakaszok, ahoz értő, köztisztviselteiben álló férfiak által fognak osztályoztatni, az összes vételár a földmínőségéhez képest osztatik fel s az, ki venni akar, maga előtt látja mit vesz s vehet számot: mikint teljesíthetné majd a lefizetést. Legalaposabb meggyőződés: a n. létai föld, olesó. Többféle számításat tettem; a legferdebb gazdasági modort, rossz termést, olesó gabonáurakat véve számításom alapjául, úgy amint azt különböző vevők kívánták; az eredmény mindenkor ugyanaz volt és bizonyítja, hogy a szorgalmas és takarékos gazda, a föld terményeiből magából fizetendi az évi járulékokat, igen csekély pótlékkal rosszabb években. Áldozat nélkül, birtokot venni nem lehet. — Akinél készpénze van, lehet hogy vehet Biharban hasonló földet olesóbban; de azt merem állítani, hogy készpénz nélkül, kedvezőbb fizetési feltételekre és áron, fekvő birtokot venni mint jelenleg Nagylétán, nem lehet.

Igen sajtósgosnak tartják néhányan a bank azon követelését, hogy az eladott birtok vételárának biztosítására meg ugyanannyi ingatlan érték kimutatását követeli. Itt nem személyes, hanem real hitelről van szó; 20—40 évre, személyes hitelt kölesönt nem adnak sehol; a birtok adásvévesi (letételnél a bank pénzt ad kölesön, csakhogy a pénzt fölben adja ki; nem követel többet mint kétszeres biztosítékot s ennek haszon fe-

TÁRCSA.

A tánczos legény.

(Néptal.)

Szöke legény sarkantyúja
Ugy peng mint a nóta mondja:
Összevori magyarosan,
Tánczol is ám takarosan.

Darutoll a bokrétiája
Hegyke kis lány a babája,
Hej! de összeillik vele,
Mint rózsabimbó- s levele.

A czigány talp alá adja
El-ollangyja, megújítja,
Szöke legény is belevág:
„Szorítsd hozzád, hisz nem anyád!“

Bonyhay Benjámin.

A tengeri rablók.

(Egy amerikai kapitány beszéde.)

I.

Egy futó eső, a hajószobába kergette le a fedélzetről azon három hölgyet, kik „Mississippi“ gőzösünk utasai között valának. A szép nővérek egy canadai francia leányai voltak, ki, hogy gyermekeinek örömet szerezzen, Montrealból kis sétántat tón New-Orleansba s most épen hazájába utazott vissza. E három szőz, kiknek egyiké sem lépte még által a negyedik év-ötödöt, majd meghalt volna unalmában a sok nyereszkező, esaló, kérkedő kalmárlegény között, ha a véletlenség kivátem még más két tengerészt nem vezérelt volna a gőzös fedélzetére, kik igyekezének megmutatni a hölgyeknek, hogy Jonathan bátyának is vannak fia, kik udvariansnak tudnak lenni.

A hölgyek ismerték a Meschacélé-t Chateaubriandból s ebéd

után a fedélzetre mentek, hogy a Natchez fölötti vízpártok kies s hatályos tájképet közlebbi megtekintésre méltassák; Bram hajóskapitány pedig rajta volt, hogy helyismeretelt mint mulatassza, a legfontosabbon kiáltathassza.

Midőn a záporosó miatt, a hölgyek után a hajóterembe mentem, Bóza, a nővérek lefutalábbja, hárfá kísérete mellett, tengerentúli hazája vidor dalának egyikét énekelte, mialatt a két idősb a hirlapokat forgatá. Az énekés, nem vala képes a töltelhalhoz hasonló new-yorki, bostoni, baltimorai és new-orleansi tözseröket fölvilványozni s csak hideg taps követte a hárfá utósó hangját. Utitársainknak általános hallgatását, kik késellelkel fuszillánkat farnagsátlak, vagy sziszegve adtak tul a dohánylé folleslegén, — Eugenia a nővérek legidősbjje szakítá hirtelen felbe, ki, egy hirlappal kezében Bram kapitányhoz lépett. „Lássan ön, kapitány ur.“ — mondá, ujjával a lap helyére mutatván, — „épen itt dicsérik meg önt.“ És meglehető hangosan olvasá a „New-York-Avertiser“ hirlapból, mint következők: „New-Orleans, Május . . . 183. — Ma reggel 6 órakor vőgeztetett ki kötéllal gonosz tettei jutalmául Hay Bobby híres tengeri rablót, ki mult őszszel „Resolute“ fregát által Bram Vilmos kapitány vezérlete alatt elfogatott.“ E hír az összes kereskedői közönséget figyelmettesé tette, és Eugenia tudakozása: vajjon Bram kapitány tud-e többet a tengeri rablóról? mindeniknek nyelvén látszott lebegni.

„Hogy ne tudnék?“ — ismétlé Bram Vilmos. — „ól uraim és asszonyaim, már 30 éve van szerencsém e rablót ismerni. Ha tetszik Gampon kisasszony,“ — mondá a kérdező nőnek, — „örömet közlöm önökkel a tengeri rabló életleírását, amennyiben azt magam ismerem.“

„Ugyan beszélje el kérem, fogjon hozzá!“ — hangzott mindenfelől. A Yankéek frís hógót vőnek szájukba, s betették bicskájikat mellényzsebékhöz; Bram Vilmos közelebb állt a hölgyekhez s körülbelől következőleg beszélt:

„Bocsássanak meg, kedves utitársaim! ha előbb saját életem történetének egy részét közlöm önökkel, higgyék el, hogy ezt nem hiúságból teszem, hanem egyedül azon okból, mert mindkettőnk életpályája soláig párhuzamosan futott, míg a világ-egyetem nagykormányosa, járművenet, a becsültes lét eszűndesen hajózható vízére vezérelte; a későbbi tengeri rablóval pedig a szenvedélyek és gonoszság folyamában s végre búneinek szklahátán hajótörést szenvedtetél.

Tizenöt éves koromban egy napon kijelentette atyám, ki

becsteltos quillkeres egy nagyszerű börtény tulajdonosa volt Virginia állam Staunton városában, hogy sikerült egyik üzletbarátja házában reszenre tanulohelyet találnia, hol hajlamom szerint magamat derek kereskedővé kiképezhetném. Néhány nap mulva utban valánk Bostonba s zavart sejtellemmel és némi honvágygyal pillantottam könyvelőbádat szememmel az Allegham hegylányozolat felé, mely lassankint tánt ol a távolbág kékes homályában. En szigorú és valkuzgó növeltetésben reszenálltam, mely mindonelőtt az istanfűlést, áhítatosságot, becsülteséget, engedelmességet és hűséget tette alapelveimmé; az igazság szeretete — amikélt is főerénye hitfelekezettünknek, — és kitaró szorgalom volt azon két tulajdon, melyekkel dicselkedhettem s mindez egyútt rövid idő alatt megnyerto reszenre bizalmát tanítómesteremnek, Lax Henrik urnak, kit az itt jelenlevő bostoni urak közül alkalmasint még többben ismerni fognak. A többi háznyi is megkedvelt, s mindenütt előbe tettek New-Yorkban Hartfordba való Spravol Robert nová tanuló- s szobátársamnak, kinek sötét komolysága, hallgatag s daczos lénye nem igen volt képes részre kedvesé előtételt gerjeszteni. Robert csak egy övvel volt nálam idősebb s a világban forgolódás, mit én csak az ablaktáblákon keresztül ismertem, — mint mondani szokták, — idő előtt éretté tették őt. Ugy bánt velem mint alattvalójával s villámhárítójává tón engemet rossz kedélyekkel, valahányszor szobánkban egyedül voltunk, mi szerencsére nem igen gyakran történt, mert szabad óráimat, én hasznos könyvek olvasásával, ő pedig, fiatal emberek társaságában kávéházakban és koresmákban töltötte el. Egy évig laktunk már együtt anélkül, hogy egymással szorosabb barátságba, vagy közelebbi érintkezésbe jöttünk volna, midőn egy előre nem látott esemény kölesönösen közelebb hozott egymáshoz. Bizonyos idő óta, néha-néha némi összegek hiányzottak házunk pézstárából, melyek egy dollártól, 4—5 angol aranyra is rugtak. Lax ur sokkal jobban ismerte régibb személyzetét, mint- sem azon emberekre vehette volna gyamulát, kiknek becsültessege kpróbbált volt s azon ut-mód, melylyel minden lépteinket s iratunkat kísértő, nagyon is igazolta, kire van gyamokodásra irányozva. En ártatlannak éreztem magamat s nem aggódtam azon s Bobby is legalább ugyanazt tevő. Azt vettük észre, mint- ha bűrládánkban idegen kéz turkált volna s a fölött egyikünk nem kétkedett. Legelőször engemet vádolt Bobby, hogy homlyját megkutatam, mer én aindig a házánl maradtam; de könnyen igazoltam előtte, hogy a kutató nem én voltam, mert magam is hasonló helyzetben valék. Hogy az ily gyamut magamról elhártssam, fölszóltott Bobby, hogy látogassam meg az ő társadalmi körét;

ne, angol tőkepenészek akarnak vállalkozni. Nevezett vonal költsége 90 millió forintba van téve.

** A győri vidéki gazdasági egyesület május 9-én igazgató-választmányi, 17-én pedig rendes közgyűlést fog tartani Győrött.

Vidék.

† Kazinczy Gábor a kitűnő szónok, jeles történetbír, publicista és író, f. hó 18-án Bánfalván elhunyt. Béke hamvait!

** Eperjesen szesz- és élesztőgyár van alakulóban, mely mathaházalással lesz egybekötve:

** Brassó környékén anyai hó hullott e hó 11-én, hogy mindenfelé szinkházi kezdtek.

== Mihályfalvi levelezők értesít minket, hogy a Debreczen s Nagykároly közti vonalon levő országút munkálata igen szépen halad s a mintegy 4000 munkás már Mihályfalva határára működik.

** A k u a - S u g a t a g o n Marmarosban kaszinó alakult. Az eszme Schönher felkésztől eredt; Vattermox bányanagy pedig felkarolván, létre hozta. A könyvtár alapját Osváth Pál ur 200 könyvvel vetette meg.

** A r a d r a az ottani lap szerint — a fővárosból táviratilag 30 veder közpóztalevet kértek a nagyszámú súlyos betegek részére.

== Keszthelyen a folyó hó 10-én lövésverseny tartott, melynek jövedelme az inségesek segélyezésére fordított.

== Egerben Jó János urnak egy londoni kereskedő legközelebb 600 palackig tett megrendelést azon egri veres borból, melylyel nevezett bortermelő az 1862-iki világkiállításra érmét nyert.

Irodalom.

— A „magyar akadémia értesítője“ matematikai s természettudományi osztályának legújabb füzeté (a III-ik kötet 3-ik füzeté) következő tartalommal jelent meg: „Az őslénytani és földtani főkorok alapokról“, Petko Jánosról; „Amerika és lakosai“, Rosti Páltól; „A legjobb mivéltű szelídészárny“ és „A középleterjes (befutó) víz-szivattyú“ Martin Lajostól; „A népszerű akadémiai Magyarhonban“ Sauer Ignácztól; „A déli kör, különösen mint déli távcső használva“, Kondor Gusztávól; „Tudományos léghajózás 1862. évben Angliában“ és „Az aranylőpályók s kristályok újabb időben“, Szabó Józseftől.

** G a r a y költeményeit Aigner Lajos, külföldön tartózkodó hazánkba németre fordítja. Az első füzetet, mely száz költeményt tartalmaz, már sajtó alá is adta közzé.

— A „Független“ volt szerkesztője, Kovács Lajos és Erkövy Adolf, mint híre jár, új politikai napilapot akarnak megindítani. Horváth Viktor pedig, az „Evang. Wochenschrift“ volt szerkesztője, májusban szintén politikai napilapot indít meg.

Lengyelországról.

(Történelmi vázlat.)

Lengyelország ó története, mely az ősidők homályában vész el, hiányos és meszerű. Legrégibb lakosairól nemigen tudhatni többet, mint szláv eredeteket. Sarmatia egy részében a lengyelek képeztek a legrégibb lengyel államot, (előbbi lakosai a sarmaták pásztornép voltak s mint a scythák és tatárok, kancaz-tejet ittak s agyonütött ellenségeik véréit; — a góthok, hunnok és alanok kipusztították őket, helyöket a szlávok foglalták el). Krisztus után 700 évvel K r a k a t a lengyelek vajdája, ő és fia II-ik K r a k a k építették K r a k k ó városát. Krisztus után 840 évvel első ismeretes hercegök P i a s t nevű szegény, de tisztelt földmives volt, kit annyira szerettek alattvalói, hogy későbbi hercegek is fölvetették a P i a s t tisztelet nevet; kortársai csodatevőnek tartották s talán emiatt emelték a trónra is. Egyik ösmonokája M i c s l á v herceg hozta a lengyeleknek a keresztényen vallást, 965-ben. Fia I-ső B o l e s l á w 1025-ben királyi címet von fel, utódai azonban majd herceg majd király címmel éltek. Eleinte igen szigorúan bírták a papok a lengyelekkel; ki bőjtű napokban húst evett, kitörték fogait.

III-ik B o l e s l á w herceg 1198-ban halálös ügyén 4 fia közt fölosztván az országot, majd végveszélybe dönté azt. De 1320-ban I-ső U l á s z l ó ismét egyesíté az országot, nehány elszakadt részen kívül. Fia a nagy K á z m é r (1333 - 70) általános szeretet és tiszteletben részesült. Egy nagy szilkség idején mint valódi népatya tüntette ki magát, mert az országot várakkal, városokkal, töltések és vízvezetékekkel látta el s a király a kenyér-

nélküli szegényeknek munkát teremtett s gabonával fizette nap-számjaikat, mit az okos fejedelem gabnatraiban előre fölhalmozott. — Törvénykönyvet alkotott, holott azelőtt a bírák csak gondomlora ítélték. 1370-ben egy vadászon történt esés következtében halt meg Kázmér s vele a Piastok fiaja kialudt.

Halála után, nővérének fiát Lajost a magyar királyt választák a lengyelek uralkodójuknak. Ez is fiörökös nélkül halván el, idősb leányát M á r i á t tette ki a lengyel trónra, de a lengyelek, férje Zsigmond iránt nem viseltek jó indulattal, elhunyt királyuk kisebb leányát Hedviget s kinekhez kezét nyújtandja, választák királykuk. Valamennyi herceg közül kik Hedvig kezét kérték, leginkább szították a lengyelek Jagello litvániai pogány nagyherceghez, ki kötelezte magát, hogy minden alattvalójával a keresztényen hitre térend, államaikat Lengyelországhoz csatolja s az elszakadt részeket mind visszaserzi. E fényes föltételekre Hedvig is megragadá szíve valódi érzetét s kezét nyújtá Jagellonak. Ulászló nevet nyert Jagello a keresztységben s lengyel királylyá lön 1386-ban, litvániai parasztjait egy-egy új öltönytvel bírtá rá, hogy megkeresztelkedjenek. E fejedelem dícsőségesen országolt, megrendíté a német lovagok hatalmát, Moldvát és Oláhországot lengyel uralom alá vetette. — Utódai alatt sokat szenvedett az ország a törökök, tatárok és oroszok pusztításaitól. Csak I-ső Zsigmond alatt fordult jobbra az ország sorsa. Ennek s fiának III-ik Zsigmondnak uralkodása alatt jutott be Lengyelországra a reformatio s ott sok követőre talált 1548—1573. — Halálával kialudt a Jagello fejedelemi-vér, melyből 200 év forgása alatt választák a lengyelek királyaikat s bekövetkezett a szabadválasztás. A nemesség eddig bizonyos családokra szorított a királyválasztásban, most azt választá, akit akart; feltételeket szabott, minőket akart s mindegyre fenhéjzőbb lön. Valójában annyit király volt Lengyelországban, ahány nemes ember. — Varsó közelében W o l a falu síkján gyűlt össze az egész nemesség; mintegy 100,000 férfiú vett részt az első választásban. A legnagyobb fényben jelentek meg, többnyire lóháton s felfegyverzetten. A pápa, a török, a svéd, Ausztria, Francia s Spanyolország nem kímélték pénzt s ravaszágot, kedvenceik választásánál tulnyomóságra juthatni. A francia követ értett hozzá legjobban; teljes vallászsabadságot ígért s sikerült is keresztül vinnie A n j o u H e n r i k e k e t, IX-ik Károly király testvérének megválasztását, ki pedig a bertalan-éj fő indítója lévén, borzasztó példáját adá vallásüldözö lelkületének. Uralkodása kezdetén zúgolódta már a király ellen, kinek életmódja, szokásai annyira nem illettek a lengyel nemzetéhez s annyira is vágyott hazájába vissza, miszerint testvére halálának hírére titkon eltávozott az országból, hogy a francia trónra üljön.

Az újválasztás érdemesb férfiura esett, az erdélyi fejedelem B á t h o r y I s t v á n n a, (1575) szilárd és erélyes férfiura, ki győzelmesen harcolt a küllelenségek ellen s ben az országban csak az állam és nép javán munkálkodott. De fájdalom már 1586-ban véget vetett munkakörének a halál.

E trónüresülés újra sokféle veszélybe sodrá az országot. Egy osztrák és svéd herceg közti pártos választás csak fegyveres erővel döntetett el J á n o s Z s i g m o n d (Jagello ivadék) javára, de nem az ország előnyére; mert majd félszázados uralkodása alatt, mindenféle bajba keverte az országot. E szerencsétlen országfázt valamivel jobb váltotta föl fiában IV-ik U l á s z l ó ban 1632—1648; — de sokkal szomorubb J á n o s K á z m é r ban az utóbbi nék fivérében 1648—1669. Ez alatt zendültek föl a kozákok, szabad vérokonai a lengyeleknek; sok nemes közreműködött velök, Oroszország pártfogásába vevé őket, sőt Rákóczy erdélyi fejedelem és X-ik Károly svéd király is beittottak Lengyelországra. Csak Brandenburg erélyes oltalma s X-ik Károly hirtelen halála (1660), óvták meg az országot a végveszélytől. — Báthory István óta Moldvát a török, — Ehsland és Lieflandot a svéd, — Ukrainét a kozák foglalta el.

Az ország beljében a hibás alkotmány miatt még szomorubb volt a szerencsétlenség. Ahelyett, hogy a kormánynak erőt adjon, a lengyel nemesség mindinkább korlátozni kívánta a királyi hatalmát. Annyira meg is unta méltóságát J á n o s K á z m é r, hogy neje 1668-ban meghalván, nem volt a további országfásra bírható; letette a koronát, Franciaország egyik kolostorába ment s Neversben halt meg 1672. — Trónlemondása után törvényt hozott a lengyel főnemesség, hogy jövőre a választott király le ne tessese királyi pálozóját. Hét egész hónapig a legnagyobb féltelenség uralkodott, miattal több külhoni fejedelem járt a korona után; egy orosz herceg, ki mellett 80,000 ember gyűlt össze, szabad választását kieszközlendő; C o n d é francia herceg; R á k ó c z y erdélyi fejedelem; a neuburgi és I o t h r i n g e n i hercegek s még Krisztina is, ki a svéd

koronáról önkint lemondott. A választóhelyen véres összeütközésre is került a dolog. Kardot rántottak s pisztolyokat sőtöttek egymásra, kevés percz alatt több ezer lövés történt. Két nemesember meghalt, sokan megsebesültek. Szobieszky János a korona nagyvezére végre helyreállítá a csendet, fenyegetvén, hogy fellállított csapatai által mindenkit lelővet, ki a szabadválasztást gátolni fogja. Végre a kalicsi vajda Opalinsky vetett véget a vitának. — „Miért gyilkolnók magunkat?“ — így szól — „soha nem látott hercegek miatt?“ — eldődek okosabbak voltak, ily esetben megválaszták Piastot a lengyelt, ki születés, vagyon nélkül oly bölcsen kormányzott, hogy mai napig hálából őrvőmest nevezzük magunkat felejthetetlen nevével. Kövessük eldődeinket s válasszunk egy Piastot.“ Egyhangú elfogadtatásban részesültek a szavak, előkerestek egy Jagello ivadékot Wisnioviecki Mihály Tamás hercegenben s minden szájezt kiáltá: „Éljen Mihály király!“ — Megjédvé, könyvtelt szemekkel hártotta ez el magától a ki-tüntetést; de a választó urak erővel vitték a koronázásra (1669).

A gyöngé Mihály csakhamar sok ellenséget szemlélt maga körül. Az országnagyok lenéztek a királyt s meggyőződésükből titkot nem csináltak. Szerencsére nem tartott sokáig a megbánás, hogy őt választák királynak, mert már 1673-ban meghalt.

Tíz külhoni trónravágyó jelent meg ezuttal Varsóban. Sobieszky János, ki Choczim vára alól most tért vissza győztes seregével, Condé herceget ajánlotta, európai híri vitéz hadvezért. De nem tetszett a külhoni választóknak a magát a vitéz koronagyvezért S z o b i e s z k y J á n o s t szólíták föl a lengyel trónra. A legnagyobb lelkesedés közt kiálltatt lengyel királylyá, ő v a g y senki hangzott minden ajakról. Csak Eleonora a királyi özvegy ohajtotta királyul Károly Iohringeni herceget, kit szeretett s férjül remélt. — Az új királyt nagy polgári és katonai pompával, ágyudörgések s ezerszeres éljenzések közben vezették Sz. János templomába, istennek ily ajándokért hálákat adandók. Nem is érdemlé meg senki a koronát jobban mint ő, főséges tulajdonaival őszhazgatban volt külseje is. Magas, karcsu testalkattal bírt, teljes, rendez arcczal, kissé hajlott finom orral, élet és tüzteli szemekkel s nyílt tekintettel.

Szobieszky János 1629-ben III-ik Zsigmond uralkodása alatt született, eldődei mind apai mind anyai részről híres vitézek voltak; nagyapja Márkus lubói vajda, megmenté Moldvában a törökjáratokhoz közel állt lengyel sereget; 1577-ben megverte a lánádoktat Porosz Lengyelországon s az orosz S o k o l v ari ostrománál esett el. Még híresebb volt ennek fia J a k a b, ki 1621-ben Choczimnál 65,000 lengyellel 200,000-nél több törököt és tatárt vert meg s Konstantinápolyban írta a békeföltételeket. Mint a tudományok s művészet barátja, sok művész hítt be Olaszhonból két fiát Márkot és Jánost maga tanítá. — Anyai nagyapja a híres Z o l k i e w s z k y volt, ki 1610-ben az oroszokat megverte, Moszkaut elfoglalta s V a z u l császárét elfogta; tíz évvel később, nem nagy serege élén 100,000 törökötartártól vététtél körül Moldvában, vitézül vágta magát e rettenő seregen keresztül s 60 mérföldnyire szerencsésen vonult vissza a Dniester partjára; itt azonban elhagyá őt lovassága, átúsatott a folyón s magára hagyá a gyalogságot; még a szekeresek is kifogták a szekérvárban lovaikat s elfutottak. Zolkiewsky megmenté magát; oldalán harcoló fia kérte is erre, de nem volt rábeszélhető. Látta megmaradt gyalogságát felkoncoltatni, fiát elesni, kevés idő múlva sebektől borítva ő maga is elesett s megmenté beszületét. A z o s f i a tetemei egy sírba tétettek, ily fölirattal: „B o s z l o t á m a d j o n h a m v a n k b o l.“ — Másik fia akart ezen boszuló lenni; saját költségén sereget gyűjtött, egy erős tatár sereget megtámadott; de a tulnyomó erőtlől leverve, maga is a csatáért maradt. Szobieszky Jánosnak a derek Zolkiewsky leányától unokának tartott fen boszulójuk lenni. A kozákok fölámadtak a lengyelek ellen; megverték P i l a v i c z n á l a P o t o c k y vezérlete alatt lengyel sereget, bevették L e m b e r g e t s K r a k k ó t is fenyegették. Mindenütt gyilkolt, pusztított a kozák; a nemesek letakaszolták, csak a parasztokat kímélték; a papokat s szerzeteseket kényszeríték összehajósadni az apácákkal, a zsidókat, hogy keresztelkedjenek meg. A két Szobieszky testvér utazásból tért meg, midőn a nagy veszteség történt, melyben atyjok is elesett. Anyok Theophila boszura hitta föl őket. Márkus az idősb testvér elfogott egy másik csatában, mit a tatároktól megerősített kozákok ellen vívtak és sok nemes társával feje vetetett a tatár khán parancsára. J á n o s szerencsejobb volt, rémje lett ő töröknek tatárnak; a nép tiszteletét s a király szeretetét kiérdemelvén, K á z m é r J á n o s király korona-nagyvitéznek nevezte ki. A törökkel kötött lealázó béke után 1673-ban

ta, Bobby leszűrt és kirabolt. A játék szenvedélye előbb tolvajjád, aztán gyilkossá s rablóvá tette a szerencsétlent. Egy különösen megjegyzett bankjegy, mely a meggyilkoltnak tárczájában találtatott, ki azt amuz estén Bobbytól nyerte, nyomára vezetett a tolvajnak, ki a kinczopadon, nemesnek minden síkkasztát, hanem azon celszövényeket is bevalálá, miket ellenem hozandó volt. Hogy egy alkalmatlan fölgyűződtől s talán árulótól megszabaduljon, azért dugta amuz angol bankjegyet az én trónszékeim fölhasználatába. Kemény testi büntetés hajtatott végre rajta s a kötél általi haláltól, csak erőszakos kitérőse által menekülhetett. A gaztettes fölfedezése után, rögtön megkötötték Lax, szellemnek pénzétket, guzdag kamattal, a legolvasottabb hírlapokban is közvététe, engemet pedig hazatérésre hívott föl; hogy huza nem jöttem, csupán az okozta, mert a dologról semmi tudomásom nem volt, miután amerikai hírlapok nem mindenütt kaplították. Csak Drcé kapitány értesítette Lax urat jelenlétemről.

Gazdag pénzájándékkal, mit Lax ur jószágának köszönhettem, érkeztem meg Stantonban; amit én és szüleim a viszontlátáskor érezünk: nem szilkség leirnom. Megtakarított vagyonom, előbbi főnököm segédelme, és atyjám bőkezűsége képessé tőnek, hogy kalmárhajó felszerelésében részt vegyek, melynek parancsnoksága kapitányom és Lax ur közbenjárása által reám ruházott. „Congregation“ hajómmal háromszor utaztam Kelet-indiákra és Chinába s ugyanannyiszor vissza; azon gazdag nyereség, mely az által zsebenbe folyt, istentől mintegy előbbi inséges helyzetem kárpótlásul adottnak látszott előttem s a harmadik év leforgása után, emmagam által szerzett vagyonomat 80,000 dollárra becsülhettem.

(Folyt. követ.)

Színház.

(Y.) Apr. 16. Murszka Ilma k. a. második fölléptél: „Rigoletto“. — Verdinek a szép operájában a t. művésznő bájos éneke ez este sem tövészt el hatással, habár ugylászik Gilda nem annyira vetélyszerepei közt tartozik. — Sokat verszte az előadás érdekéből ezuttal az, hogy Mezey (Rigoletto) már az első felvonásban elrekedt; pedig ő a szerep az, melyben Mezeynek a legérdekosb jelenetei vannak. Reszler (Mantua hercege) sem igen volt disponálva. Montenero gróf (Rudas) kis szerepében elég ügyességet fejté ki.

(B.I.) Apr. 17. „Fehér Othello“ vigj. 1 felv. Ezt követ-

ték Kövessy Ede bűvésztől mutatványal. A darab nagyon is vasárnap volt; a bűnmutatványok közt újat nem találtunk. Fehér Othello egyébiránt vitan folyt le, kivált, midőn annak Foltényi volt a lepedőhúso; közönség szokatlan nagyszámmal s bátrak vagyunk himn, hogy legnagyobb részét a szemfényvesztő productiók vonták színházba.

(Y.) Apr. 18. „Linda“. — Donizetti e szép dalmítve harmadik vendégjátékát képezé Murszka Ilma kisasszonynak, ki a czinszeropban oly művészléle s amellel oly meleg drázzal énekel, hogy amikdön a bővös dallamok hallásunkra a legküllemesebb befolyást gyakorlák, a szívhez sem téveszték el az igazi utat. — Foltényi, Boisfleur marquis az öreg piperkőzött sikerrel adta; játékából a s o k o t t nedély ezuttal sem hiányzott. Mezey (Antonio) teljesen hangjánál volt s több jelenetben köztetészt aratótt. Reszler (Pierotto) is gyakran kellemmel énekel; Reszler (Clerval) kielégítő volt.

Utójjára hagytuk, mit előbb kelle kérdésbe tenünk: vajjon magúszeszélye-e az Reszler urnak, hogy az operadarabokat megcsontolva, a legszebb részek kihagyásával adja elő? mert hogy mindez visszatéttséssel találkozott, említenk sem kell. Nem ártana szemelni nem téveszteni, hogy ily eljárás a közönségben is ösztönt talál ébreszteni a szeszélyre, mely majd nehezebben lesz elviselhető.

(B.I.) Apr. 19. „Stuart Mária“ szomorujáték 5 felv. Schiller után ford. Kelméni. Kiemelendőknek tartjuk Fehérvárynét (Erzsébet), Foltényinét (Stuart M.), Zöldyt (Burleigh báró) és Foltényit (Melville), kik a véghetlen keves számú közönségnek is igyekeztek lehetőleg élvezetes estét szervezni.

(Y.) Apr. 20. Murszka Ilma k. a. negyedik fölléptél: „Troubadour“, melyben a vendégművésznő Leonorát, Reszlerné pedig Azucenát énekeltek. Murszka Ilma k. a. bájos éneke most is nagy hatást gyakorolt a közönségre s különösen a dalmú 3-ik részcsésd és lelkesedés oly sokra hűgött, hogy a művésznő négyszer tapsoltatott elő. — Reszlernek Azucen a annyira sikerült, hogy azt b a y o u r -szeropének méltán nevezhetjük. Éneke többszöri kihívás és hosszan tartó tetszészajt idézett elő. Mezey (Luna gróf) helyét kielégítőleg betöltötte; Reszler (Mauro) felől is dicsérrel emlekezünk ezuttal; ellenben az énekar s a méginkább a zenekar ellen nagy kifogásunk van. Több szorgalmat és nagyobb gondot ajánlunk Simácsék karnagy urnak a karok betanítás körül és különösen az előadások alkalmával az útevényjelzésnél: min-

denkre kitorjedő lankadatlan figyelmet. — Közönség számmal volt.

(B.I.) Apr. 21. „A fogház“ vigj. 4 felv. Irta Benedix, ford. Jánosy. A kedélyes darabot derült hangulattal kísértö a közönség; igen sokat tett erre Zöldynek játéka, ki Szász Jónát híven szemlélyeltte. Foltényi, Fehérváry és Szakl Róna szintén jók voltak; sőt hogy ölmiserőnköt senkítől se vonjuk meg, helyesen játszott Jánosy is. Figyelmetofjúk Szakl Róna kisasszonyt, mikép mások párbeszédben ne mondja el a másik szerepét is; mely tövésztés algha volt egyébként tulajdonítható, mint azon mintegy vörövé vilni akaró szórakozottágának, mely megbocsátható ugyan színpadon kívül, de azon belül soha. Lehot azért könnyű valakinek a játéka, ha épen a sugóra hallgat is.

(Y.) Apr. 22. Murszka Ilma k. a. jutalomjátéka és bucsuföltéptel Rossini „szévíllí borhólya“ került színpad, melyben a művésznő mint Rosina lépe föl. Első megjelenése ez este, valódi dalmat volt s az általános lelkesedés hosszantartó tapsban tört ki; a díszes virágcsokrok és fúvókák surrón hulltak lábál elé, mint a művészt iránti méltányolt megannyi jelvény. Az első árja gyönyörű koloratúrát, mintszintén a P r o o t h i e l e variatión, egészen elragadák a közönséget; azonban a lelkesedés legnagyobb mérvben a magyar népdalt szép változatai éneklésénél nyilvánulna, melyet közkívánatra a t. művésznő ismételt is. — Foltényi (Bartholo) most is elemében volt s comicum egyikben még gyámelyát Rosinát is kitérő nevelésre ingerlé. Mezey (Figaro), Rudas (Basilio) dicséretesen betölték helyüket. Most pedig, midőn Murszka Ilma kisasszony itteni vendégszeropását bevégezé, a méltányosság érzete vezérelt tollunkat amikdön kimondjuk, hogy a t. művésznőnek itteni vendégszeropléso a debreczeni színház egyik legszebb vívmánya volt. Mi pedig a közönség edes ohajjának teszünk eleget, midőn ama forró vágyunk kölcsönözünk hangot, vajha távozta előtt még többizben hallatná nálunk bájos éneket, mely korrekta alakított a debreczeni színház történetének lapján.

(Y.) Apr. 23. „A családöröme“ vigj. 3 felv. Bourgois Anicet és Decourcelle után, fordította Felek Miklós. — E kedélyes színmű a legalkarútlóbban játszatott. — Ez előadás érdekességét különösen emelend, hogy Murszka Ilma k. a. a felvonások közben magyar dalmítotzatokat énekel, mik közi B a k á n y i S z. Lajos, „Ugyan kedves román asszony“ — a és „Ez a kis lány hamis kis lány“, közkívánatra ismételtetett is a művésznő által, ki ez előadás estét „L u c i a 3 - i k felvonása 1-ű változával zárta be.

Melléklet a „Hortobágy“ 1864-diki 17-dik számához.

XIX-dik közlése

az inségenyhítésére tett adakozások s ajánlatoknak.

674. Kótaji közbirtokos t. Tóth János ur a dr. Weiszer Sándor ur és Zichermann Laura kisasszony menyegzőjük alkalmával gyűjtött s t. Sárváry Elek ur által kézbesített 123 frtot. 675. Göllt Nándor ur adott 5 frtot. 676. Schenk Jakabné asszony 2 frtot. 677. Páli András ur 120 darab 5 fontos kenyereket ajándékozott kiosztás végett. 678. Spitzer Jakab ur adott 2 frtot. 679. Csanak József ur havi részletben adott 60 frtot.

II-dik közlése

a közzé tett fölhívás folytán adományozott ócska ruhaneműeknek:

11. Baranyi Lászlóné asszonyság ajándékozott egy szűrt, egy nyári felöltőt, két vizitkét, három lábravalót, három keszkenőt, egy költöt, egy kis derekat. 12. t. Barcsai István ur egy selyem mellényt, egy nadrágot és egy pár topánt. 13. t. Sárváry Jakab ur egy paletont, egy nadrágot és egy pár csizmát. 14. t. Ármós Balint ur egy pár csizmát, egy nadrágot, egy mellényt.

Szentgyörgyi Elek m. k. bizottmányi tollvezető.

Szerkesztőségi nyiltelevezés.

B. P. Pest. — A küldeményt megkaptuk. B. I. magánlevelet irt hozzád. Vette-e?

I. I. Pest. A levél fél nappal később érkezve, hogy annak tárgyát még a múlt héten felhasználhassuk.

„A pusztai esárda“ és „Ámhor-férj“ című költemények még nem elég erősek arra, hogy a közvélemény itélőszéke előtt megjelenhessenek.

Terménytár.

Debreczen. April 8. (Heti üzlet-szemle.) A lefolyt héten rozsa nézve kedvező volt ugyan a hangulat, de a múlt heti árnaknál drágábban nem volt eladható. A többi gabnaneműekben csak lanyha a forgalom; kivéve a kukoricát, mely szükségletre 10 — 15 krral drágábban fizetettik. A következő árak fizetettek: tiszta buza 4 frt. 30—60 kr.; rozs 3 frt. 30—35 kr. árpa 2 frt 80—85 kr. zab 2 frt 2 f. — 40 kr. kukorica 3 frt 35—45 kr.

Atalában minden üzlet pang, a folyó sz. györgyvásár alig észrevehető és nem is remélhetjük, hogy a jelen héten is jobbra forduljon. Időjárásunk igen jó. (R.)

Debreczen. April 19. — Tiszta buza 4 frt 60 kr. kétszeres 4 frt 20 kr. rozs 3 frt 50 kr. árpa 2 frt 90 kr. kukorica 3 frt 40 kr. zab 2 frt 15 kr. köles 3 frt 40 kr. Egy mássa szalonna 33 frt. széna 3 frt 50 kr. szalma 1 frt 70 kr. 1 font szalonna 36 kr. disznóhús 16 kr. marhahús 16 kr. só 9 kr. 1. iteze disznó zsír 52 kr. (Cs.)

Baromvásár. Egy pár jármos ökör 230 frt. egy pár vágó tehén 120 frt. egy negyedű tinó párja 130 frt. egy pár harmadű tinó párja 100 frt. rugott borjú párja 50 frt. ígás ló párja 95 frt. sertés párja 35 frt. juh párja 15 frt.

Arad. April 15. — T. buza 5 frt 55 kr. kétszeres 4 frt 75 kr. rozs 4 frt 55 kr. árpa 4 frt 15 kr. zab 2 frt 95 kr. kukorica 4 frt 60 kr. 1 mássa szalonna 42 frt — kr. széna 3 frt 30 kr. 1 font marhahús 20 kr. (S.)

B. Ujfalu. April 14. — T. buza 4 frt 90 kr. kétszeres 4 frt 40 kr. rozs 3 frt 60 kr. árpa 3 frt — kr. zab 2 frt — kr. teengeri 3 frt 10 kr. köles — frt — kr. 1 mássa szalonna 40 frt. marhahús fontja 13 kr. (M.)

Békés. April 16. — Tiszta buza — frt. — kr. kétszeres 5 frt 20 kr. rozs — frt — kr. árpa 4 frt — kr. kukorica 4 frt 20 kr. zab 2 frt 60 kr. köles — frt — kr. Egy mássa szalonna 37 frt. — kr. széna — frt — kr. 1. font marhahús 16 kr. (E.)

Diószeg. April 6. Tiszta buza 4 frt 50 kr. kétszeres — frt — kr. rozs 3 frt 60 kr. árpa — frt — kr. kukorica 3 frt 90 kr. zab — frt — kr. köles — frt — kr. Egy mássa szalonna — frt. széna 2 frt 50 kr. marhahús 13 kr. (Gy.)

Ermihályfalva. April 21-én tartott heti vásárbán a termények s élelmi cikkek ára következő volt: Tiszta buza mérője 4 frt 20 kr. kétszeres 3 frt 60 kr. rozs 3 frt 20 kr. teengeri 3 frt 30 kr. árpa 3 frt zab 2 frt. búkköny 5 frt. lednek 5 frt. köles 3 frt 20 kr. kása vékaja 3 frt. poszuly 2 frt 40 kr. kendermag — frt — kr. kolompér — kr. lenese itezéje 9 kr. borsó 8 kr. zsír 55 kr. olaj 24 kr. szalonna mázsáján 31 frt, szalonna fontja 40 kr. sertéshús 20 kr. marhahús 13 kr. hizott liba 2 frt 30 kr. sovány 1 frt 40 kr. tojás párja 2 kr. (V.)

H. Bözörmény. April 18. — T. buza 8 frt — kr. kétszeres 7 frt — kr. rozs 6 frt 60 kr. árpa 4 frt 80 kr. zab 3 frt 60 kr. teengeri 5 frt 60 kr. köles 6 frt — kr. 1 mássa szalonna 34 frt. 1 font marhahús 12 kr.

Kismarja. April 18. — T. buza 4 frt 50 kr. kétszeres 4 frt — kr. rozs — frt — kr. árpa 3 frt — kr. zab 2 frt — kr. teengeri 3 frt 50 kr. köles — frt — kr. 1 mássa szalonna 32 frt. széna — frt — kr. 1 font marhahús 13 kr. (Cz.)

Nagyvárad. April 12. — T. buza 4 frt 30 kr. kétszeres 3 frt 66 kr. rozs 3 frt 30 kr. árpa 2 frt 90 kr. zab 2 frt 18 kr. teengeri 3 frt 37 kr. köles — frt — kr. 1 mássa szalonna — frt. széna — frt — kr. 1 font marhahús 17 kr. (K. L.)

Nyíregyháza. April 16. — T. buza 4 frt 80 kr. kétszeres 3 frt. 70 kr. rozs 3 frt 30 kr. árpa 3 frt 5 kr. zab 2 frt 5 kr. teengeri 3 frt 15 kr. köles 3 frt — kr. egy mássa szalonna — frt. széna — frt — kr. egy font marhahús — frt. (K. B.)

Sarkad. April 15. — Tiszta buza 5 frt 40 kr. kétszeres 4 frt. 70 kr. rozs 4 frt — kr. árpa 3 frt 10 kr. kukorica 4 frt — kr. zab 2 frt 50 kr. köles — frt — kr. Egy mássa szalonna — frt. 1 font marhahús — kr. (Sz.)

Szekelyhid. April 15. — T. buza 4 frt 50 kr. kétszeres 3 frt 90 kr. rozs 3 frt 40 kr. árpa — frt — kr. zab 2 frt — kr. teengeri 3 frt 40 kr. egy mássa szalonna — frt. széna 1 frt 60 kr. 1 font marhahús 13 kr. (N. G.)

Tasnád. April 25. — T. buza 4 frt 50 kr. kétszeres 3 frt — kr. rozs 3 frt — kr. árpa 2 frt 80 kr. zab 1 frt 60 kr. kukorica 3 frt — kr. köles — frt — kr. (Á. L.)

Tokaj. April 15. — T. buza 10 f. — kr. kétszeres 7 f. 80 kr. gabona 7 f. — kr. árpa 4 f. 60 kr. zab 4 f. 40 kr. teengeri 6 fr. 40 kr. kolompér 2 frt 60 kr. 1 mássa liszt 0. sz. 16 frt. 1. sz. 15 frt szalonna — f. — kr. széna — f. — kr. 1 font marhahús 13 kr. boranyuhús 11 kr. 1 iteze 6 bor — kr. bikfa öle 8 frt. (Z. J.)

Bécsi bürze árfolyama.

April.	18.	19.	20.	21.	22.	
5%-os Metalliques	100 frt.	73.35.	73.40.	73.45.	73.25.	73.35.
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	81.30.	81.40.	81.20.	81.10.	81.10.
1860 aors. kölcsön	100 frt.	96.—.	96.35.	95.90.	96. 5.	96. 5.
Hitelintézet részvényei		191.70.	193.20.	192.80.	192.60.	193.40.
Bankrészvények		775.—.	779.—.	780.—.	778.—.	778.—.
Londoni váltók		113.25.	112.80.	113.25.	113.60.	114.25.
Észtet	100 frt	113.—.	112.50.	112.75.	113.—.	113.25.
Arany	1 db.	5.43.	5.41.	5.43.	5.44 1/2.	5.45.

I. Kassa és Nagyvárad felé.		II. Arad felé.		III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.		IV. Aradról Pest és Bécs felé.	
Bécs	7 óra 45 perc. reg.	Bécs	7 óra 45 perc. reg.	Kassa	5 óra 21 perc. reg.	Arad	12 óra 30 perc. délu.
Pest	5 " 35 " este	Pest	5 " 35 " este	Miskolc	6 " 25 " reg.	Csaba	2 " 14 " " "
Szolnok	8 " 24 " " "	Czegléd	8 " 39 " " "	Tokaj	9 " 42 " " "	Mező-Túr	3 " 50 " " "
Szalmon	9 " 27 " " "	Szolnok	10 " 11 " éjjel	Debreczen	10 " 40 " " "	Szolnok	5 " 56 " " "
Pásp.-Ladány	1 " 20 " " "	Mező-Túr	12 " 11 " " "	Pásp.-Ladány	11 " 45 " " "	Czegléd	8 " 37 " " "
Debreczen	1 " 26 " délu.	Csaba	12 " 11 " " "	Szolnok	1 " 45 " " délu.	Bécs	6 " 33 " " "
Tokaj	3 " 47 " reg.	Arad	3 " 9 " reg.	Czegléd	1 " 21 " " délu.	Nagyvárad	1 " 40 " " éjjel
Miskolc	8 " 5 " " "			Kassa	1 " 53 " " délu.	B. Ujfalu	3 " 45 " " " "
Forró-Encs	11 " 5 " " "			Nagyvárad	2 " 45 " " " "		
Kassa	12 " 52 " " "				3 " 45 " " " "		
Pásp.-Ladány	1 " 49 " " "				4 " 45 " " " "		

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulásai:

Aradról—Szekszárd, naponként este 5 órakor, az utolsó fölvétele naponként este 6 órakor, az utolsó fölvétele naponként este 6 órakor.

Nyíregyházáról—Szekszárdra, vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Nyíregyházáról—Beregszászra, naponként reggel 7 órakor, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Nyíregyházáról—Nagybányára, hétfőn, kedden, csütörtök és szombaton este 6 órakor, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Nagyváradról—Kolosvárra, naponként este 6 órakor, az utolsó fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.

Tekelyről—Ujhalomra, naponként este 7 órakor, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról—Lőcsére, naponként éjjel 12 órakor, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról—Przemyslra, szerdán és szombaton délután 2 órakor, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról—Szigethra, naponként éjjel 12 óra 45 perctől, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Kassáról—Munkácsra, naponként éjjel 11 óra 45 perctől, az utolsó fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

H I R D E T M É N Y E K.

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi váltótörvényszéknek 1863. évi októberhó 12 n. 9130 és 9131 szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré tétetik, hogy Herzberg Simon egy Herzberg Sándor mint teljeseleg részese L. u. s. t. g. Móról 5704 frt 90 kr illetőleg 6000 frt váltót tartozás s járulék erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen szabó- s kávéháziatorok, ruhaneműk, konyha- s kamarabellék, lovak, kocsik, nevezett alperesnek helyből szedényteljesen lakásán folyóévi május hó 2. napján d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján készpénzértéssel melletti el fognak adni, — Miro a venni kívánók meghívotnak.

Debreczen 1864, aprillió 21.

A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó.

Árverési hirdetés.

A néhai Kaffka Károly ur és neje Rieck Terézia hagyatékához tartozó hatvan- és czeplődutezal házak másodszor fognak árvereltetni; — és pedig a hatvanévesi 1579. számú emeletes kőház, illető kőház földjével együtt a folyó évi május hó 9-kén d. n. 3 órakor a helyszínen, — a czeplődutezal 3-ik számú szülő emeletes s szálló anyagokból épült ház ugyanazon kőház földjével együtt azon hónap d. e. 9 órakor hasonlóan a helyszínen. — Mely árverésekre a venni kívánók kellő bimatpánzzal ellátottan elvártnak s az árverési föltételek alólrtnál mindenkor megolvashatók.

Kelt Debreczenben 1864, april 22.

Baronay István kiküldött törvényszéki tanácsnok

Gazdászokra nézve igen fontos!

Az országszerte hírnévre kapott Kachelmann-féle kir. szabadalmazott, **cséplő- vagy nyomtató-gép.** egyedüli bizományi raktára az alföldre nézve:

Tóth Lajos és Társa,

vaskereskedőknél Debreczenben, főtér városház alatt, főpiacz- és czeplőduteza-szegletén létezik.

Ezen legolcsóbb és legzsebértibbnek bizonyult **cséplő- vagy nyomtató-gépeknek** szerkezete oly egyszerű, hogy azokat minden ember baj nélkül és a legjobb sikerrel kezelheti. — Ily gép hajtására, mozdony vagy hajtómű (gépl) nem szükséges; mert a lovak közvetlenül fogatnak belé s így az két közönséges lóval és öt ember segítségével, kik között két-három nő is lehet, egy nap minden erőltetés nélkül hajtható s vele naponként — 1500 kéve mindennemű gabnafaj, a legkisebb költséggel s erőmegfeszítés nélkül tisztán kinyomatható.

Véghezvitt kísérletek után, az emberi erővel s angolcséplő-géppel való cséplésnél és a géppel való nyomtatásnál a költségek egy arányban egymáshoz, mint 3. 2. 1. azaz, ugyanazon gabnamennyiség, melynek emberi erővel cséplése 15 és angolcséplő-géppel 10 futba kerül, ezen nyomtató-géppel 5 frtért kinyomatható.

Javítások ezen gépnél alig kerülnek elő és ha valami is, szerkezetének egyszerűségénél fogva azokat minden falusi kovács könnyen megteheti.

Ajánlhatók ezen nyomtató-gépek ott is, ahol gabnát lovakkal szokás nyomtatni; mert itt a szokott eljárás marad, de a sok lótartás és azon gabna, melyet a lovak nyomtatás közben elfogyasztanak, megtakaríthatik, különösen pedig a gép használata által sok idő megnyerethik.

Ezen nyomtató-gépek tehát teljes meggyőződéssel ajánlhatunk egyszerű és egyszerű, olcsóságuk és a cséplési vagy nyomtatási költségnek legolcsóbb volta miatt, valamint még azért is, hogy ezen gépek előbb része földhengerek is igen jó sikerrel használható.

A nevezett gép raktárunkban bármikor megtekinthető és egyszerűsége meg is próbálható.

E géppel való bántás mód a fentnevezett bizományosok utasításán szerint eszközölthetik.

Ára Debreczenben: 270 frt oszt. ért.

Az inlirt gazdasági és általános gépész Debreczenben... hátkordok magát teljes tisztelettel a t. ö. közönség...
A közönség illetőleg földbirtokosok és gazdák figyelmébe ajánlani Több mint egy évtized óta kö-
vetkezésként a gépészet terén munkálkodva az utolsó években Anglia legelső gazdasági gépgyáraiban az azóta folytonos összekötésben állván velük;
ezen ismeretek és összekötések képesítik őt a gazdálkodásnak, -- melyre nézve a gépek oly fontos tényezőkké váltak utóbbi időben -- csak is a legjobbat ajánlani egy a honi mint külföldi gyártmányokból,
névszerint pedig következő ez idényben szükséges gépeket, árak érvényesek maradván mindaddig, míg a font sterling ára f. 12. 20-nál magasabbra nem szökik.

Arak helyben Debreczenben: agio, vám, pakolási költség- és fuvarmentesen osztrák bankjegyekben.

Egy Clayton Shuttleworth & Co. féle 8 ló erejű gőzgép; 1-ső számú cséplő-géppel	5397 frt.	Egy Wood-féle amerikai fűkaszály gép tartalékreszkekkel	340 frt.
Egy 3 ló erejű cséplőgép hozzávaló lóerőművel (Göppel) csépel naponta 180-240 vékát	740 frt.	Egy Wood-féle amerikai aratógép kévénként lerakó szerkezettel és tartalékreszkekkel	518 frt.
Egy ehezvaló kézi rosta	195 frt.	Egy acél-fogakkal ellátott szénagyűjtő-gereblye lóerőre	140 frt.
Egy 13 soros Garrett-félesor-vetőgép 2külön hengerrel, buza, gabona, repce és cukorrépa	495 frt.	Egy kettős mozgású szénaforgató	315 frt.
Egy 10 láb széles Smyth-féle szórva vetőgép kanalas hengerrel	270 frt.	Egy egyes mozgású szénaforgató	220 frt.

Továbbá ajánlja a legköltségesebb szecska és repavágó, -- őrlő, daráló, kukoricamorzsoló és rögtörő-gépeket, ekeket, boronákat; valamint vállalkozik megrendelésére és felállítására bármilyen gépezeteknek, gyári berendezéseknek név szerint: gőzgép, olajprens, szeszfűző, téglavetőnek stb. -- Végre pedig szívesen elvállalja a környéken már meglévő gépek feletti felügyeletet és azok jó karban tartását, melyet jelenleg mint az „István“ gőzmalom műtani vezetője, ennek (később pedig saját) műhelyében személyes felügyelete alatt pontosan és jutányosan eszközönd. Akár személyes akár pedig levélbeni fölkeresésre szívesen és pontosan fog adni minden további felvilágosítást,

Pekár Imre, Dragotaház, Debreczen.

A kertész-gazdászati csarnokban

Tartályok (stellage-ok) üveges tékák stb. eladók; -- hol egyszersmind jelen vásár alatt végkiarulás tartatik.

1-1

75dik ARJEGYZÉK

az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, kézpénzfűtés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A. asztali díra nagy szemű	14 frt.	40 kr
B. ugyanaz apró	13	40
C. díra közepeszerű	13	40
0. királyliszt	13	40
1. lángliszt	12	20
2. montliszt	11	20
3. zsemlyelisz	10	20
4. fehérkenyerliszt 1-ső rendű	9	20
5. ugyanaz 2-dik	8	40
6. barnakenyerliszt	7	40
Készrekerliszt	8	20
Rozslisz 1-ső rendű	9	20
Rozslisz 2-dik rendű	6 frt.	60 kr.
00. árpakása	16	20
0. árpakása	15	20
1. árpakása	13	20
2. árpakása	11	20
3. árpakása	9	20
4. árpakása	8	20
Árpaliszt	8	20
Derezo	8	20
Láblisz 1-ső rendű	4	40
2-ik	3	20
Korpa	2	80
Buzsoly	3	40

Minden székért 1 frt. 5 kr. felzetendő. E betéti azonban a vevő visszakapja, ha a zá-
kot, az elvettől számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazárítja.

Debreczen 1864. Márcz. 11.

Jelentés.

Francia nyelven beszélni, írni és olvasni igen könnyen
felfogható módon oktat --

Szamek Kriszta kisasszony,
a cukor-gyárban.

Női ruhák rajzolását, szabását és varrását is,
párisi és pesti minták után rövid idő alatt tökéletesen
megtanítja. A tanulni óhajtok szíveskedjenek a fent-
nevezett kisasszonynyal értekezni.

1-1

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi váltótörvényeknek 1864. évi
aprilló 18. n. 3157. szám alatt kelt végzése folyán
ezenel közhírré tetették, mikép Heller Vilmos
mint falpáros részére 1/2. Csokonka Dániel mint alpo-
restól 274 frt 37 kr. váltót tartozás a járulékaik ere-
jéig felfoglalt ingóságok, novozetesen különféle szövet-
nemű cikkeket novozett alperesnek helybeli pinzeczeti
botijában folyó évi aprilló 20. napján d. n. 2 órákor
nyilvános árverés után kézpénzfűtés mellett el fog-
nak adatul. -- Mire a veendőknök meghívatulok.
Debreczen 1864. aprilló 20.

Mocsy József
váltótörvényzéki kiküldött végrehajtó.

Eladó ház

Derecskén a patikával szemben, 1080-ik
szám alatt.

2-3

Eladó ház.

A főplacon a „Bika“ szálloda tözszom-
szédáságában egy meletesház, alatta
két boltal, felül pedig kényelmes rizi-
bakkal ellátva, szabad kézből kedvezo
föltételek mellett örök áron eladó.
Értekezhetni a bentlakó tulajdonossal.

2-3

Eladó tanya.

A városhoz csak 1/2 órányira eső 9 1/2 nyilas
földet tartalmazó tanya, nagy gyümölcsös-
kerttel, kaszálóval s több rendbeli épü-
letekkel együtt szabad kézből eladó.
-- Értekezhetni iránta a tulajdonossal, kis-mes-
terutca 1437. szám alatt.

1-2

Az államilag biztosított

Hamburgi nagy sorsjátéknak,

mely 200,000, 100,000, 50,000,
30,000, 20,000, 15,000, 10,000, 8000,
6000 stb. frtnyi főbb nyereményből áll,
már ápril 27-kén és 28-kán leend egyik
huzása.

Egy egész eredeti sorsjegy ára 7 frt o. é.
Egy fél " " " 3 1/2 " "
Két negyed " sorsjegyek " 3 1/2 " "

Megrendelések, ezen az állam által kibocsá-
tott eredeti sorsjegyekre (nem igérvény) a
pénz mellékelése mellett előirithoz intézendők,
amidőn a sorsjegyek a hivatalos sorszási
tervezettel együtt, azonnal, a megfőtött
huzás után pedig a hivatalosan meghitelesített
nyereményszorozat jegyzéke bérmentve s
pontosan megküldetik. A nyeremények fizetése
ezútt pénzben történik.

L. Steindecker-Schlesinger
pénz- és váltóüzlete
Május melletti Frankfurtban.

Haszobérbeadás.

A Debreczentől három órányira
fekvő **asszonyrézsi pus-
tán** kétezer darab 12 éves
eperfa használatára s szükség
esetében lakhely és épületi alkalmatosság is több évre haszonbér-
vagy jövedelem-részre kiadandó.
Értekezhetni a tulajdonos Zicher-
mann Ignáczczal.

2-3

Van szerencsém a t. cz. földbirtokos és gazda uraknak Angliából és Amerikából most érkezett legújabb gazdasági gépeimet becses figyelmökbe ajánlani.

A kaszáló-géppel most vasárnap reggel 10 órákor tartandok első nyilvános próbát az „István“ gőzmalommal szemben levő rozsvetésen, melyre, valamint raktáram megtekintésére a t. cz. közönséget tisztelettel felhívom.

Pekár Imre

(Dragotaház Debreczen.)

1-1

Artejtési hirdetés.

A nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácsnak f. évi márczius 19-kén 13677 sz.
alatt kelt magus rendelete folytán, a helybeli kórházi-betegok, ugyszinte a rahok élelmezésének
átvállalására nézve f. évi május 5-kén délelőt 10 órákor a városháza nagytanácssteremében nyil-
ványos ártejtés fogván tartatul, erre a vállalkozni kívánók elegendő bántpénzzel ellátva, ezenel
meghívatulok.

Kelt Debreczenben 1864. ápril 7-kén tartott tanácsüléshől.

2-3

A városi Tanács.

Haszonbéri hirdetés.

Biharvármegye szabolcs járásában kebelozott **Oláh-Homorog község határában**
levő **tagosított arvadagi hirtok**, mely 2056 1/2 hold szántó-, 138 1/2 hold erdő-, 179 1/2
hold gyep- és kaszáló-teret, 31 1/2 hold bel- és major-telekkel, összesen utak és árkok beleszámításával
2762 hold földhöz áll; közvetlen szomszédoságban a Nagyváradról Gyula és Arad felé vezető
országtutnak és a terület levő ugynevezett „alföld“ vaspályának; **udvarházzal, szőlő anyo-
gokból készült mindennemű gazdasági épületekkel** ellátva, 1865-ik éy Január
1-ső napjától kezdve 12 vagy 18 évre is **haszonbérbe adandó.** A föltételek iránt értekezhetni
Nagyváradon: ugyvéd Gyula Lajos és Oláh-Homorogon: Lucse Lajos tiszartóval.

2-3

Eladó ház.

Nagycsapótelezán 396. szám alatt ház
szabad kézből örök áron eladó. Értekez-
hetni a bent lakó tulajdonossal

3-3

Eladó tartály.

Egy jó állapotban levő s rőtös kereske-
desben használható tartály (stellage)
eladó. Értekezhetni a tárgyban a Tátra y
Kárpát kereskedésében, Teleki-
utca szegletén.

6-6

Porosz kir. kerületi főorvos

Dr. KOCH jegesztett növénycukorkái

Valódi minőségben, eredeti dobozokban 70 és 35 ujkrájeréért kaphatók:

E legkiválóbban alkalmas fű- és virágnevekből s részben a legtisztább cukor-kris-
tályal állapotokra hozott **Dr. Koch-féle növénycukorkák** mint a legismertebb vélem-
nyezések bizonyítják -- **enyhítő s izgalomcsillapító** hatást eszközölnek; köhögés, e k ed-
ség, torokbántalmak és elnyálfásodásoknál stb. s az azokban létező növényi nedvek és
édes anyagok legköltségesebb tartalma által sikeres hatásnak, a beszedőszerv tisztaságá s nyulékony-
ságának fíntartására a legmeglepőbb eredményt idézik elő. Nem csupán a valóban jótékony
s a jártasságunknál fogva **különböznek** igen előnyösen a gyakran igen megdiesért mell-thea-
lepenyékéktől (Pâte pectorale), de főleg abban tinnök ki jelsségük által **Dr. KOCH növénycukor-
kái**, hogy azokat az emésztési szervek könnyen megbirják s a huzamos használat után is, semmi
gyomorlajdalmat, sem savat, vagy nyálkasságot nem okoznak.

Dr. KOCH növénycukorkái hosszukas dobozokba pakolva, melyeknek barna irással
nyomott fehér czimlapjai az alább álló pecsétet és irást viselik.

Debreczenre
nézve egyedül raktárok:
**Rothschneck Ká-
roly** gyógyszer- és Gerd-
ly és Hannly fűszer-
kereskedésében (Széchenyi-
utca szegletén).

Dr. Aug. Wilh. Koch
Frankfurt a. M.